

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-542/09

**Comisia Europeană
împotriva
Regatului Țărilor de Jos**

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru — Libera circulație a persoanelor — Accesul la învățământ al lucrătorilor migranți și al membrilor familiilor acestora — Finanțarea studiilor superioare urmate în afara teritoriului statului membru în cauză — Condiția privind reședința”

Sumarul hotărârii

1. *Libera circulație a persoanelor — Lucrători — Egalitate de tratament — Avantaje sociale*

[art. 45 TFUE; Regulamentul nr. 1612/68 al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 2434/92, art. 7 alin. (2)]

2. *Libera circulație a persoanelor — Lucrători — Egalitate de tratament — Avantaje sociale — Acces la învățământ al copiilor unui lucrător*

[Regulamentul nr. 1612/68, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 2434/92, art. 7 alin. (2) și art. 12]

1. Nu își îndeplinește obligațiile care îi revin în temeiul articolului 45 TFUE și al articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 2434/92, statul membru care impune o condiție privind reședința de cel puțin trei ani în cursul celor șase ani care preced înscrierea în vederea urmării studiilor superioare în afara acestui stat membru lucrătorilor migranți și membrilor de familie aflați în întreținerea acestora pentru a putea obține finanțarea studiilor superioare urmate în afara acestui stat.

O astfel de condiție poate să acționeze în principal în detrimentul lucrătorilor migranți și al lucrătorilor frontaliери resortisanți ai altor state membre în măsura în care nerezidenții sunt cel mai adesea străini. În acest context, este irelevant dacă măsura în litigiu afectează în acest caz și resortisanții naționali care nu pot să respecte un asemenea criteriu, la fel ca resortisanții altor state membre. Pentru ca o măsură să poată fi calificată drept indirect discriminatorie, nu este necesar ca aceasta să aibă ca efect favorizarea tuturor resortisanților naționali sau defavorizarea numai a resortisanților altor state membre, cu excluderea resortisanților proprii.

Obiectivul de a evita o sarcină financiară nerezonabilă nu poate fi considerat un motiv imperativ de interes general care poate justifica o astfel de inegalitate de tratament între lucrătorii naționali și lucrătorii din alte state membre. În această privință, în ceea ce privește lucrătorii migranți și frontaliери, faptul că au intrat pe piața muncii a unui stat membru creează, în principiu, legătura de integrare suficientă în societatea acestui stat care le permite să beneficieze pe teritoriul acestuia de principiul egalității de tratament în raport cu lucrătorii naționali în privința avantajelor sociale. Acest principiu este aplicabil nu numai tuturor condițiilor de angajare și de muncă, ci și tuturor avantajelor

care, asociate sau neasociate unui contract de muncă, sunt în general recunoscute lucrătorilor naționali, în principal în virtutea calității lor de lucrători sau a simplului fapt că au reședința obișnuită pe teritoriul național. Legătura de integrare rezultă în special din faptul că, prin contribuțiile fiscale pe care le plătește în statul membru gazdă în temeiul activității salariate pe care o desfășoară pe teritoriul său, lucrătorul migrant contribuie de asemenea la finanțarea politicilor sociale ale acestui stat și trebuie să profite de acestea în aceleași condiții ca lucrătorii naționali.

Pe de altă parte, o astfel de reglementare nu este justificată de promovarea mobilității studenților. Desigur, o asemenea justificare constituie un motiv imperativ de interes general de natură să justifice o restricție a principiului nediscriminării pe motiv de cetățenie. Cu toate acestea, o reglementare care este susceptibilă să restrângă o libertate fundamentală garantată de tratat, precum libera circulație a lucrătorilor, nu poate fi justificată în mod valabil decât dacă este de natură să asigure realizarea obiectivului legitim urmărit și nu depășește ceea ce este necesar pentru a atinge acest obiectiv. Or, măsura menționată are un caracter prea exclusiv. Astfel, prin impunerea unor perioade specifice de reședință pe teritoriul statului membru în cauză, așa-numita regulă „a celor trei ani din șase ani” privilegiază un element care nu este neapărat singurul reprezentativ al gradului real de atașare între persoana interesată și statul membru menționat.

(a se vedea punctele 38, 65, 66, 69, 72, 73 și 86-89 și dispozitivul)

2. Membrii familiei unui lucrător migrant sunt beneficiari indirecti ai egalității de tratament acordate acestui lucrător de articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 2434/92. Întrucât acordarea finanțării studiilor unui copil al unui lucrător migrant constituie un avantaj social pentru lucrătorul migrant, copilul poate el însuși să invoce această dispoziție pentru obținerea finanțării respective dacă, în temeiul dreptului național, este acordată direct studentului. Totuși, acest beneficiu constituie pentru lucrătorul migrant un avantaj social în sensul dispoziției menționate numai în măsura în care continuă să asigure întreținerea descendentului său.

În schimb, articolul 12 din regulament conferă copiilor unui lucrător migrant un drept propriu de acces la învățământ. Acest drept nu depinde nici de statutul de copil aflat în întreținere, nici de dreptul de ședere al părinților lui în statul membru gazdă. Acesta nu este limitat nici la copiii lucrătorilor migranți, întrucât este aplicabil și copiilor foștilor lucrători migranți. Articolul 12 nu impune decât ca acel copil să fi locuit împreună cu părinții săi sau cu unul dintre aceștia pe teritoriul unui stat membru în perioada în care cel puțin unul dintre părinți locuia în statul respectiv cu statutul de lucrător.

Deși este adevărat că articolul 7 alineatul (2) și articolul 12 din Regulamentul nr. 1612/68 au domenii de aplicare personale diferite, totuși Curtea a statuat deja că ambele articole prevăd în mod identic o normă generală care, în domeniul învățământului, impune oricărui stat membru să asigure egalitatea de tratament între resortisanții săi și copiii lucrătorilor resortisanți ai altui stat membru stabiliți pe teritoriul său.

În orice caz, întinderea domeniului de aplicare personal al obligației de egalitate de tratament prevăzută la articolul 7 alineatul (2) nu poate depinde de natura discriminării.

(a se vedea punctele 48-51 și 53)